

SÖYLEŞİ (*) / PROF. DR. TÜRKER TOPALHAN (**)

Dr. Naci Önsal

Prof. Dr. Türker Topalhan

■ Bana göre yeni normal nedir? Ve ne olmalıdır? Eski normalimiz ne idi ki bu yeni normal normalleşmeliyiz? Tüm bu soruların cevabı her bireyin ve her toplumun kendini yeniden gözden geçirmesinde yatıyor. Birey olarak zihinsel, bedensel ve psikolojik olarak var olduğumuz gündemleri liberal uygulamaların yarattığı “Bireyselleşme Düşüncesi” ile kendimizi çok yıprattık, hem kendimizi hem de yakınlarımızı çok ihmal ettik. Pandemi günlerinde uzun süreli sokağa çıkma yasakları insanların kendilerini yeniden tanımladığı dönem oldu diye düşünüyorum. Kanaatimce hiçbir şey hem bireysel hem de toplumsal olarak eskisi gibi olmayacak.

(*) Prof. Dr. Türker Topalhan ile söyleşiyi, dergimiz Genel Yayın Yönetmeni Dr. Naci Önsal gerçekleştirmiştir. / nacionals@hotmail.com

(**) 1960 yılında Kadiri’de doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Kadiri’de tamamladı. 1987 yılında Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümünde lisans eğitimini tamamladıktan sonra 1987-1995 yılları arasında Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikasında uzman olarak görev yaptı. 1990 yılında Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisans, 1997 yılında doktora çalışmalarını tamamladı. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümünde 1996 yılında araştırma görevlisi, 2001 yılında yardımcı Doçent, 2012 yılında Doçent, 2018 yılında Profesörlük unvanını aldı. Prof. Dr. Türker Topalhan halen Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölümü öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Alanında yapmış olduğu ulusal ve uluslararası çalışmalar birçok dergide yayınlanmıştır. Evli ve bir çocuk babası olup, İngilizce bilmektedir. / topalhanturker@gmail.com

■ **İçinden geçmekte olduğumuz COVID-19 Pandemisi'nin endüstri ilişkilerinde kalıcı etkileri olmasını bekliyor musunuz?**

2020 yılı Mart ayı ortalarında ülkemizde ilk vakanın ortaya çıktığı bilinmekle beraber COVID-19 virüsünün dünyanın çeşitli ülkelerinde daha önceden var olduğu artık tüm dünyaca bilinmektedir.

2020 yılının ilk aylarında başlayan pandemi, dünyanın birçok ekonomisini kapalı hale getirmiştir. Ülkeler arası ticaret neredeyse durma noktasına gelmiş, fabrikalar üretimlerini durdurma noktasına getirmiş ve çok sınırlı sayıda işçi ile üretimlerini yapmışlardır. İşte bu dönemde gelişmiş ülkelerin birçoğu hem işverenlere hem de işçilere karşılıksız ödemeler yapmıştır.

2020 Mayıs-Haziran aylarında başlayan normalleşme ile birlikte üretim yeniden başlamış ancak pandemi dönemindeki arz eksikliği bazı ürün fiyatlarını olağanın dışında yükseltmiştir. Bunun anlamı az işçi ile üretim yapmanın işveren açısından daha kârlı olduğudur.

Gerek dünya ve gerekse ülkemiz endüstri ilişkilerinde artık hiçbir şey pandemi dönemi atlatsa hatta bitse bile eskisi gibi olmayacaktır. Çünkü 1980'li yıllarda başlayan Neo-Liberal politikalar yavaş yavaş terkedilip az işçi ile daha kârlı üretim ve çalışmayanlara "Temel Gelir" benzeri ödemeler yapılarak sosyal devlet benzeri bir ekonomi politikasının geliştirileceği kanaatindeyim.

■ **"Yeni Normal" den bahsediliyor. Nedir bu yeni normal?**

Yeni Ekonomi Programını (YEP) açıklayan Sayın Bakan tarafından "Yeni Normal"e, yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını ile dünya genelinde sosyal ve ekonomik hayatın işleyişinin önemli ölçüde değişime uğradığı anlamı yüklendi. Ekonomideki iş yapış şekillerinin, davranışların ve tercihlerin yeniden biçimlendiği, "Ekonomimizin de bu sürece gereken uyumu sağlayabilmesi için dijital dönüşüme hız kazandırılması, e-hizmetlerin hayatın her alanına yaygınlaştırılması, yeni finansal çözümlerin üretilmesi ve yeni çalışma modelleri oluşturulmasının bir zorunluluk olduğunu belirtti. Sayın Bakanın belirttiği hususlar (e Hizmetler, Yeni Çalışma

Biçimleri v.b) dünyada ve ülkemizde uzun süreden beri var olan uygulamalar.

Bana göre yeni normal nedir? Ve ne olmalıdır? Eski normalimiz ne idi ki bu yeni normalini yaşamalıyız? Tüm bu soruların cevabı her bireyin ve her toplumun kendini yeniden gözden geçirmesinde yatıyor. Birey olarak zihinsel, bedensel ve psikolojik olarak var olduğumuz günden beri liberal uygulamaların yarattığı "Bireysellik Düşüncesi" ile kendimizi çok yıprattık, hem kendimizi hem de yakınlarımızı çok ihmal ettik. Pandemi günlerinde uzun süreli sokağa çıkma yasakları insanların kendilerini yeniden tanımladığı dönem oldu diye düşünüyorum. Kanaatimce hiçbir şey hem bireysel hem de toplumsal olarak eskisi gibi olmayacak.

■ YEP'i nasıl değerlendiriyorsunuz?

Açıklanan her YEP'te altı çizilen en önemli nokta istihdamın artırılarak üretim artışı sağlanması ve bu sayede ihracatımızın artması.

2020 yılının son çeyreğinde Merkez Bankası verilerinde cari açık, döviz ve atın gibi emtiaların geldiği nokta ortada. Ülkemizde itihalede dayalı ekonomi modelinden üretime dayalı ekonomi modeline geçilmesi gerekliliği her geçen gün daha önemli hale gelmektedir.

■ Uzaktan eğitim ne ölçüde başarılı oluyor? Sizin deneyiminiz nedir?

Öğrenci ile göz göze gelmeden, öğrencinin o andaki ruh halini hissetmeden uzaktan eğitimin özellikle sosyal bilimlerde çok başarılı olacağı kanaatinde değilim.

■ Bazıları internet üzerinden eğitimin kalıcı olacağını söylüyor, siz ne dersiniz?

İnternet üzerinden eğitimin kalıcı olacağı görüşüne katılmam mümkün değil. Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde internet altyapısı çözüme ulaştırılmadan ve bu hizmet ücretsiz olarak sağlanmadan ayrıca her eve öğrenci sayısı kadar eğitim materyali sağlanmadan bu konunun başarı şansı yok kanaatindeyim.

Bir tıp öğrencisinin kadavra konusunda bazı organları kesebilmesi ve dokunabilmesi internet ortamında ne kadar sağlanabilir?

■ Üniversitelerin mezunlarına iş olanakları yaratmak amacıyla düzenledikleri ve uyguladıkları programları var mı?

Ülkemizde mezunlarına mezuniyet sonrası iş olanakları sağlayan sınırlı sayıda üniversite var. Ve ne yazık ki sayıları bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar az. Özellikle bu uygulamayı bazı vakıf üniversiteleri yapıyor. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi ile KOÇ Üniversitesi bunlara örnek verilebi-

lır. Son birkaç yıldan bu yana Gazi Üniversitesi Teknoloji Fakültesi de böyle bir uygulama başlatmış durumda.

■ **Uzun yıllardır akademi yanında pratiğini de yaşayarak endüstri ilişkileri sistemimizin içinde sendikaların geleceğini nasıl görüyorsunuz?**

İçinde yaşadığımız 1980 sonrası başlayan Neo-Liberal Küreselleşme süreci, teknolojinin baş döndürücü bir hızla gelişmesini beraberinde getirdi. Bu gelişme hem işgücü mobilitesini hem de finans kaynaklarının çok kısa sürede yer değiştirmesine olanak verdi. Sendikaların örgütlendiği işyerlerindeki işçilerin büyük çoğunluğu ya vasıfsız ya da yarı vasıflı çalışanlar. Gelişmiş ülkeler, işgücü maliyetlerinin düşük olduğu ülkelere üretimlerini kaydırarak kâr maksimizasyonu yapma gayreti içine girdiler. Bilindiği gibi

gelişmemiş veya az gelişmiş ülkelerde sendikal özgürlükler ya yok ya da çok sınırlı. Gelişmiş ülkelerde ise işletmelerde bireysel iş ilişkisinin tercih edildiği İnsan Kaynakları Yönetimi anlayışı, sendikaları her geçen gün daha da güçsüz hale getirmekte.

Bu dönemde sendikalar varlıklarının devamı için yeni örgütlenme modelleri ortaya koymalı, örgütlü toplumun demokrasinin temeli olduğu gerçeğini tüm dünyada hissettirmelidirler.

■ **Bizimle mesleki bir anınızı paylaşır mısınız?**

Ücret Teorileri ve Ücret Politikaları isimli dersimin vize sınavını yapmıştım. Tüm sınav kâğıtlarını değerlendirdikten sonra Fakültemizin sisteminden ilan ettim. Bir gün sonra bir öğrencim twitter üzerinden bir mesaj yazmış. Mesaj şöyle: "Hocam sınav kâğıdına 5

puan vermişsiniz, 95 puanı nereden kırdınız?". Öğrencinin itirazı sonrası sınav kâğıdını buldum ve söz konusu dersi yaptığım sınıfa götürdüm. Kâğıt boş. Ben de twitter'dan şu cevabı yazdım" sınav kâğıdına 5 puanı nereden verdiğimi sormalıydın". Bu diyalog o günlerde twitter'da trend topic olmuştu.